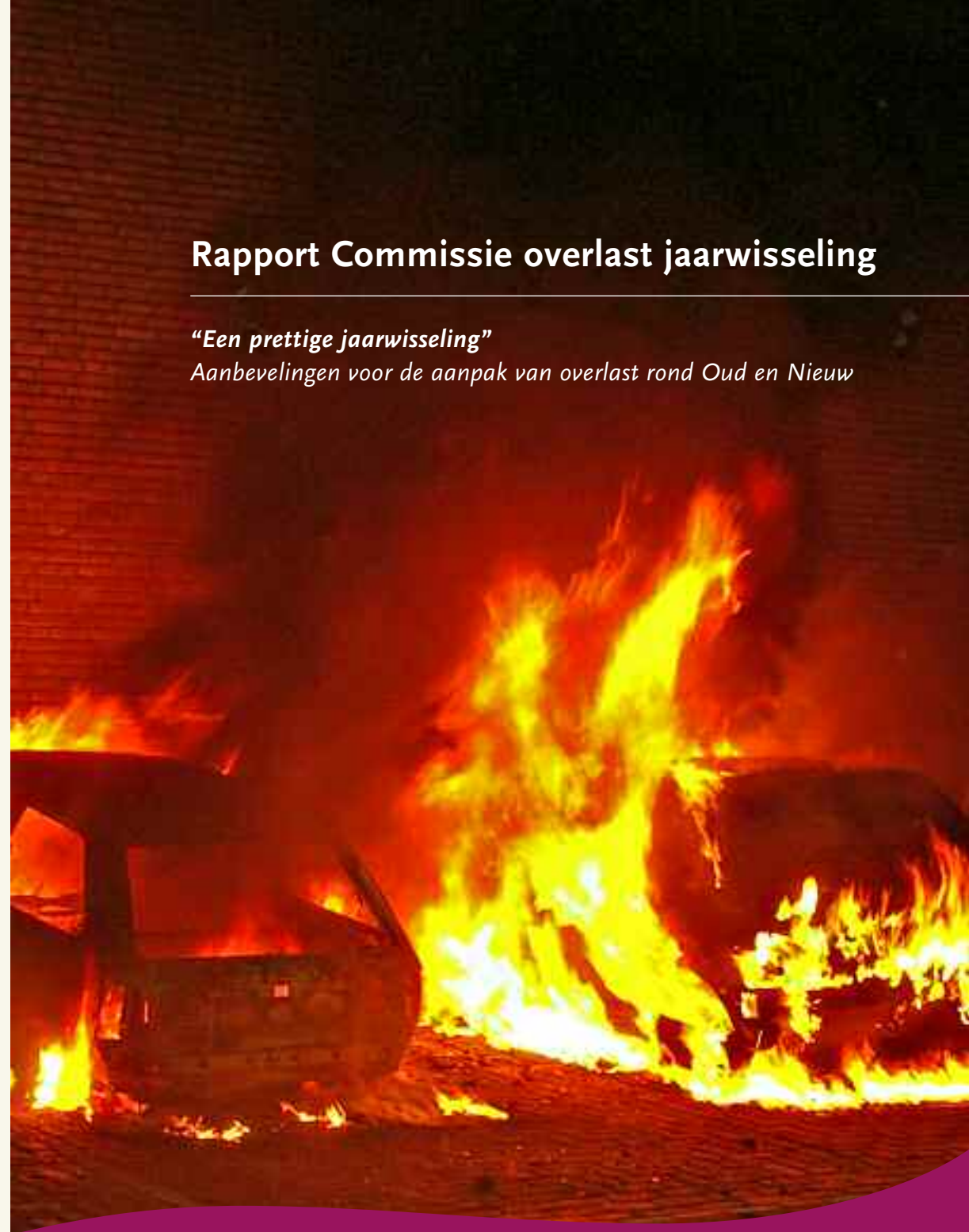

Rapport Commissie overlast jaarwisseling

“Een prettige jaarwisseling”

Aanbevelingen voor de aanpak van overlast rond Oud en Nieuw

Rapport Commissie overlast jaarwisseling

“Een prettige jaarwisseling”

Aanbevelingen voor de aanpak van overlast rond Oud en Nieuw

Inhoud

<i>Inleiding</i>	5
------------------	---

<i>Het beeld</i>	9
------------------	---

<i>Aanbevelingen</i>	15
----------------------	----

<i>Aanbeveling 1</i>	17
----------------------	----

Beschouw de jaarwisseling als een grootschalig evenement met ernstige risico's voor de openbare orde

<i>Aanbeveling 2</i>	19
----------------------	----

Breng de 'hotspots' en 'hot shots' in kaart

<i>Aanbeveling 3</i>	21
----------------------	----

Haal de dader uit de anonimiteit

<i>Aanbeveling 4</i>	23
----------------------	----

Begin tijdig met de voorbereiding en werk cyclisch

<i>Aanbeveling 5</i>	25
----------------------	----

De aanpak is lokaal maatwerk, maar stem regionaal af

<i>Aanbeveling 6</i>	27
----------------------	----

Geen geweld en agressie tegen hulpverleners!

<i>Aanbeveling 7</i>	29
----------------------	----

Registreer de informatie eenduidig ten behoeve van analyse en evaluatie

<i>Aanbeveling 8</i>	31
-----------------------------	-----------

Zet in op cultuurverandering tijdens jaarwisseling

<i>Aanbeveling 9</i>	33
-----------------------------	-----------

Vergroot de handhavinginspanningen op vuurwerkoverlast

<i>Conclusie</i>	35
-------------------------	-----------

<i>Bijlage 1</i>	37
-------------------------	-----------

<i>Bijlage 2</i>	39
-------------------------	-----------

Inleiding

Geweld tegen hulpverleners, vernielingen, autobranden, afgebrande openbare gebouwen: het waren de eerste nieuwsberichten over jaarwisseling 2007-2008. De verschillende betrokken partijen waren het er over eens, er móet een einde komen aan de ongeregelheden tijdens de jaarwisseling. Een greep uit de reacties: de VNG kondigt een gedragsprotocol aan om het geweld (tegen hulpverleners) te bestrijden. Het Openbaar Ministerie Rotterdam gaat kijken of snelrecht tegen de geweldplegers mogelijk is. Nijmegen wil de mogelijkheid onderzoeken om relschoppers een gebiedsverbod op te leggen voor de volgende oudejaarsnacht. Er is duidelijk behoefte aan een effectieve aanpak van deze jaarlijks terugkerende ongeregelheden.

Commissie

Het gemeenschappelijke doel van alle betrokken organisaties is de jaarwisseling in de toekomst beter beheersbaar te krijgen en te houden. De diversiteit aan maatregelen en plannen heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties doen besluiten de Commissie overlast jaarwisseling in te stellen.

De Commissie overlast jaarwisseling bestaat uit de volgende leden:

- de heer mr. Th.C. de Graaf, tevens voorzitter (Burgemeester Nijmegen) ;
- de heer mr. R.T. Bos (Officier van Justitie, Amsterdam);
- de heer prof. dr. G.J.N. Bruinsma (Directeur NSCR en hoogleraar criminologie Universiteit Leiden);
- de heer mr. H.P. van Essen (Hoofdcommissaris van politie Haaglanden);
- de heer mr. M.C.W.M. van Nimwegen (Hoofdofficier van Arrondissementsparket Utrecht);
- de heer J.J. Rooijmans M.P.M (Directeur Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant);
- de heer J. van der Tak (Burgemeester Westland en vertegenwoordiger van de VNG);
- mevrouw dr. I. van der Zande (Directeur Veiligheidsregio Kennemerland).

De commissie kreeg de opdracht om voor het najaar 2008, op basis van een inventarisatie van de praktijkvoorbeelden binnen gemeenten, brandweerkorpsen, hulpverleners en regionale politiekorpsen, te komen met aanbevelingen voor een aanpak waarmee de betrokken (veiligheids)organisaties voldoende zijn voorbereid om ongeregelheden te beperken en te voorkomen. Voor deze inventarisatie is gebruik gemaakt van al beschikbare evaluaties en draaiboeken.

Ook vond er een expertmeeting plaats, waar vertegenwoordigers van de verschillende partijen discussieerden over verschillende maatregelen.

Onderzoeken

De commissie heeft onder andere gebruik gemaakt van de quick-scan die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in januari 2008 uitvoerde. Daaruit bleek dat over het algemeen de ongeregelheden niet erger waren dan die van een jaar eerder. Ook vonden ze niet per definitie alleen in de grote steden plaats. Desondanks ontstond toch het beeld van een jaarwisseling met onacceptabel maatschappelijk letsel, schade en openbare ordeverstoringen. De rapporten van de Politieacademie 'Hoezo rustig' en 'Nederlands grootste evenement' over de ongeregelheden tijdens de jaarwisseling 2006-2007 en 2007-2008, hebben voor de commissie een belangrijke rol gespeeld. Deze rapporten geven vanuit een politieperspectief een beeld van de situatie rond de jaarwisseling. Er is bewust voor gekozen om het rapport van de commissie geen herhaling te laten zijn van de rapporten van de Politieacademie. Het rapport van de commissie bevat een multidisciplinaire kijk op de jaarwisseling en biedt een handreiking aan een breder bestuurlijk publiek en operationele hulpverleningsorganisaties.

Afbakening

Het onderzoek is beperkt tot de problematiek rond de jaarwisseling. De aard en de omvang van de problematiek rond de jaarwisseling wijken af van andere grootschalige wederkerende evenementen. Ook de beperkte tijdspanne waarbinnen de commissie haar onderzoek moest uitvoeren, maakte het niet mogelijk om grondig naar andere grootschalige evenementen te kijken. De betrokken partijen hebben natuurlijk wel expertise opgebouwd bij andere evenementen en deze meegenomen in de advisering van de commissie. De aanbevelingen van de commissie zijn in enkele gevallen ook toepasbaar op andere grootschalige evenementen.

Ongeregelheden

De feestelijkheden rond de jaarwisseling gaan sinds jaar en dag gepaard met overlast, geweld, brandstichting en alcoholmisbruik. De commissie zal in dit rapport daarvoor vaak de algemene term 'ongeregelheden' gebruiken. Zoals uit de inventarisatie van de commissie maar ook uit de politierapporten blijkt, is de aard en de omvang van de ongeregelheden vaak lokaal bepaald.

Zo kan 'brandstichting' in de ene regio een traditioneel vreugdevuur zijn en elders een autobrand of een brandstichting in een openbaar gebouw.

Aanbevelingen

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op het verzamelde materiaal en op de aanbevelingen die bij de commissie zijn gedaan. De commissie heeft de belangrijkste aanbevelingen en lessen verwerkt tot negen aanbevelingen die zijn te vinden in dit rapport. De commissie vindt het belangrijk niet een rapport te produceren dat slechts geschreven is door de commissieleden. De aanbevelingen komen uit het veld en zijn vaak een samenvoeging van best practices.

Het beeld

De problemen rond de jaarwisseling staan hoog op de agenda van bestuurlijk Nederland. Ook de media besteden veel aandacht aan ongeregelheden die plaatsvinden. De kranten berichten tot ver in het nieuwe jaar over de vervolging van daders voor brandstichtingen en vernielingen, gepleegd tijdens de jaarwisseling. Het is duidelijk dat de burger, de politiek en de betrokken hulpdiensten genoeg hebben van de problemen die plaatsvinden op een 'feestdag'. Er worden diverse maatregelen genomen om de overlast te beteugelen. Soms effectief, soms minder doeltreffend.

Feestdag

De jaarwisseling is een feestdag. Liever gezegd, de jaarwisseling moet een feestdag zijn. In dit hoofdstuk wordt het beeld geschetst van een feestdag waar ongeregelheden een prominent negatieve rol spelen. De omvang van het evenement is vergelijkbaar met bijvoorbeeld Koninginnedag, waarbij ook miljoenen mensen de straat op gaan. Echter de combinatie van vuurwerk, alcohol en tradities met ongeregelheden maakt het tot een uniek evenement.

De commissie is van mening dat de jaarwisseling een feest hoort te zijn dat niet verstoord wordt door ongeregelheden.

Goed beeld

Om lering te kunnen trekken uit de verschillende maatregelen, is het belangrijk een goed beeld te krijgen van de ongeregelheden, zoals die plaatsvonden tijdens de jaarwisseling 2007-2008. Ook is het belangrijk helder te krijgen welke maatregelen genomen zijn en wat de effecten daarvan waren. Voor de commissie was het essentieel een beeld te krijgen van de beschikbare informatie. Welke cijfers zijn aanwezig? Bestaan er evaluaties, draaiboeken? Hoe gedetailleerd zijn deze stukken? Richten zij zich alleen op de 24 uur rond de jaarwisseling of gaan de plannen ook in op de voorbereiding van soms maanden? Hoe wordt de nasleep van de oudejaarsnacht geregeld? Hoe wordt er samengewerkt door de verschillende ketenpartners en hoe wordt deze samenwerking geconsolideerd? De commissie heeft aan de betrokken partijen gevraagd om ontbrekende en onbekende kwalitatieve en kwantitatieve gegevens over de gebeurtenissen tijdens de jaarwisseling te verzamelen. Deze gegevens schetsen zowel een feitelijk beeld, ondersteund door cijfers, als een subjectief beeld dat meer gebaseerd is op individuele ervaringen.

Lokale aanpak

De gemeenten geven aan dat de problemen rond de jaarwisseling per gemeente en soms zelfs per dorpskern verschillen. Ook de brandweer geeft aan dat de situatie tijdens de jaarwisseling verschilt per dorp, stad of regio. Uit de evaluaties blijkt dat een goede aanpak bestaat uit maatwerk. Een effectieve aanpak valt of staat met een goede communicatie met de betrokken partijen, goede samenwerking met instanties en kennis van de lokale situatie. Uit de evaluaties en draaiboeken blijkt ook dat gemeenten de rol van regisseur in toenemende mate op zich nemen.

Regionale afstemming

Uit de rapporten en evaluaties van de gemeenten blijkt ook dat op lokaal niveau behoefte is aan praktijkvoorbeelden en praktische ondersteuning. De betrokken partijen geven aan dat het zinvol is om de voorbereidingen en de evaluatie op regionaal niveau te bespreken. Allereerst om een regionale analyse van de risico's te maken, maar ook om de handhavingcapaciteit van gemeenten en regionale diensten op elkaar af te stemmen. Over het optreden bij calamiteiten en grootschalige ongeregeldeheden én over de inzet van eventuele reservecapaciteit, zijn goede afspraken nodig. Het niveau van samenwerking verschilt sterk per regio. In de ene regio wordt in een vroeg stadium de voorbereiding op de jaarwisseling regionaal besproken en is sprake van een intensieve samenwerking. In de andere regio staat men nog aan het begin van samenwerking.

Agressie tegen hulpverleners

In diverse regio's met grote steden heeft de brandweer het gevoel dat de agressie en geweld tegen hulpverleners tijdens de jaarwisseling is toegenomen. Dit gevoel is niet altijd goed te staven met concrete cijfers. Uit de evaluaties blijkt dat in deze regio's grofweg sprake is van 5 à 10 geregistreerde incidenten van geweld en agressie tegen brandweermensen. Dat loopt uiteen van het gooien van stenen en vuurwerk tot verbaal geweld en het bemoeilijken van de hulpverlening. Hierdoor heeft de brandweer zich in meerdere gevallen moeten terugtrekken. In enkele situaties is de komst van de politie afgewacht, waarna de brandweer verder kon met haar werkzaamheden. De brandweer heeft goede ervaringen met het gezamenlijk optrekken met de politie. Hierdoor konden agressie en geweld efficiënt worden bestreden, of in ieder geval tijdig ingedamd. Bij de commissie zijn slechts twee aangiften door de brandweer bij de politie wegens agressie en geweld bekend. Waar het optreden van de brandweer doorgaans als gewenst wordt beschouwd,

is in enkele gevallen aanwezigheid van de brandweer tijdens de jaarwisseling gezien als 'het komen verstoren van een feestje'. De brandweer is dan niet welkom als hulpverlener.

De ambulancezorg heeft bij de commissie aangegeven dat zij geen toename van het aantal incidenten van geweld en agressie tegen haar medewerkers heeft ervaren. Men heeft wel te maken met geweld en agressie incidenten, maar het aantal wijkt niet significant af van een 'gewone' weekendnacht.

Evaluaties

De gemeenten zijn breed benaderd om informatie over de jaarwisseling aan de commissie beschikbaar te stellen. Uit de beschikbaar gestelde gegevens blijkt dat de jaarwisseling in verschillende regio's verschillend wordt ervaren. Dit blijkt niet alleen uit de beschikbaarheid van cijfers of evaluaties maar ook uit de aard van de informatie. Deze varieert van mondelinge verslagen tot complete draaiboeken en evaluaties. Ook blijkt dat men in sommige regio's wel werkt met evaluaties, maar dat deze pas laat in het jaar beschikbaar zijn. Verder zijn er op regionaal niveau bijeenkomsten georganiseerd, waar de gemeentelijke evaluaties van de jaarwisseling zijn besproken.

Uit de evaluaties van verschillende brandweerkorpsen komt eveneens een divers beeld naar voren. Ook hier verschillen de evaluaties sterk in vorm, inhoud en diepgang. De evaluaties van de brandweer gaan voornamelijk in op het uitrukken bij individuele branden en in beperkte mate op de incidenten met geweld tegen de brandweer. De evaluaties gaan veel minder in op de voorbereidingen, zoals die zijn getroffen door de korpsen.

De westelijke brandweerroegio's Hollands-Midden, Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid constateren een duidelijke toename van het aantal meldingen. Het grootste deel betreft kleine branden van bijvoorbeeld afvalcontainers en los afval. In korps Haaglanden was het grote aantal autobranden opvallend. In het zuiden van Nederland (Midden- en West Brabant, Zuid-Oost-Brabant, Noord- en Midden Limburg) is het vrij rustig gebleven. In sommige gebieden gaf men zelfs aan dat de jaarwisseling voor de brandweer niet sterk afwijkt van een normale zaterdagavond.

Uit de gegevens van de ambulancezorg komt naar voren dat er in een beperkt aantal regio's structurele samenwerking en afstemming met politie en/of brandweer wordt gezocht en dat de evaluaties niet structureel worden uitgevoerd. Evaluatie vindt over het algemeen plaats naar aanleiding van incidenten.

De politie voert wel structureel evaluaties uit naar haar optreden rond de jaarwisseling.

Cijfers

Uit de systemen van de politie blijkt dat bij de jaarwisseling vernielingen, openlijke geweldpleging, brandstichting en overlast de boventoon voeren. Gemiddeld krijgt de politie tijdens de jaarwisseling hier ruim drie keer zoveel meldingen over als tijdens een normaal weekend. Uit de cijfers van de politie blijkt ook een toename van het aantal incidenten tijdens afgelopen jaarwisseling 2007-2008 in vergelijking met voorgaande jaren. Dit geldt zowel voor vernielingen als voor brandstichtingen en geweldsincidenten.

Uit de cijfers aangeleverd door de gemeenten komt een beeld naar voren van de gebeurtenissen rond de jaarwisseling. De gegevens zijn echter niet eenduidig geregistreerd. Toch is het alom gedeelde beeld dat de jaarwisseling voor veel overlast en vernielingen heeft gezorgd. Een betrouwbaar landelijke dekkend cijfermatig overzicht is niet aanwezig.

Uit de cijfers van politie en Openbaar Ministerie blijkt dat het zwaartepunt van de ongeregelheden ligt rond de uren van de jaarwisseling. Wel blijkt dat reeds in de dagen voor de jaarwisseling een toename van het aantal incidenten waarneembaar is. Het Openbaar Ministerie heeft de instroomcijfers van overlastfeiten rond de jaarwisseling over de laatste vier jaar verzameld. Deze cijfers zijn voor de voorgaande drie jaarwisselingen relatief constant. De laatste jaarwisseling laat juist een daling zien.

Uit de gegevens van de ambulancezorg blijkt dat tijdens jaarwisseling veel ongevallen als gevolg van vuurwerk en alcohol, zogenaamde 'jaarwisseling-gerelateerde-ongevalsincidenten' plaatsvinden. De jaarwisseling 2007-2008 kende volgens de ambulancezorg uitschieters door de slechte weersomstandigheden (dichte mist).

Sommige regio's stellen dat de jaarwisseling slechts beperkt afwijkt van een normale zaterdagnacht. De verschillen liggen in de aard van de ongevallen en de noodzaak om incidenteel extra ambulances in te zetten.

Niet alle partijen registreren de ongeregelheden rond de jaarwisseling structureel. Het niveau, de aard en de diepgang van de cijfers wijken sterk van elkaar af. Toch blijkt uit de beschikbare cijfers wel dat tijdens jaarwisselingen overlast,

alcoholgebruik, geweld en brandstichting domineren. De mate van overlast verschilt wel per regio, zo blijkt uit de cijfers van brandweer, politie, ambulancezorg, Openbaar Ministerie en gemeenten. In het zuiden van het land ervaart men veel minder problemen.

Schade

Slechts op onderdelen zijn de kosten van de geleden schade tijdens de jaarwisseling bekend. Vaak is er slechts de beschikking over schattingen gemaakt door afzonderlijke partijen. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk gebleken om van alle gemeenten een landelijk dekkend beeld te krijgen van de totale geleden schade.

Op een symposium georganiseerd door het Netwerk Verzekeringen Gemeentelijke Overheid (15 mei 2008) melden de verzekeraars dat de totale schade door branden in scholen wordt geschat op 25 miljoen euro.

In een onderzoek van het Verbond van verzekeraars uit januari 2008 werd gesproken over een geleden schade van 4 miljoen euro door branden in en rond auto's. Hier bovenop wordt de schade door vandalisme en vuurwerk op 7 miljoen euro geschat. De totale schade, toegebracht aan straatmeubilair, bushokjes, wegen, lantaarnpalen etc. is niet bekend bij de commissie.

De omvang van de totale kosten gemaakt tijdens de jaarwisseling (extra inzet van politie, brandweer, ambulancezorg, etc.) maar ook indirecte maatschappelijk schade geleden tijdens de jaarwisseling zal velen malen groter zijn dan de cijfers genoemd door de verzekeraars.

Nasleep

Opsporing en vervolging van strafbare feiten gaat nog tot ver in het nieuwe jaar door, evenals het repareren en verhalen van schade. Bij de nasleep van de jaarwisseling zijn meerdere partners betrokken (zoals politie, Openbaar Ministerie, jeugdzorg, reclassering, gemeenten, etc.). Verschillende partijen hebben aangegeven, dat zij het maken van gezamenlijke afspraken voor deze nasleep van groot belang achten. Bij deze afspraken zou de keten van begin tot eind goed moeten sluiten: van de manier van aangifte doen tot en met de nazorg.

Wanneer over daders van ongeregeldeheden gepleegd tijdens de jaarwisseling wordt gesproken of geschreven valt vaak de term jongeren. Het is niet juist wanneer men hieruit concludeert dat de daders jongens zijn tussen de 14 en 16 jaar. In veel gevallen gaat het om mannen tussen de 18 en 30 jaar. Het gaat wel bijna altijd om mannen.

Analyse

Uit de door de commissie vergaarde informatie, komt een duidelijk beeld naar voren van een feestelijk evenement dat 'gekaapt' wordt door ongeregelheden. Het beeld van de problemen in het land is zeer divers.

Er is niet sprake van één landelijk uniform probleem. In sommige gebieden neemt de ernst van de ongeregelheden toe. In andere regio's ziet men echter een neergaande tendens. Ook kan een aanpak van een gemeente die enkele jaren zeer effectief leek niet voorkomen dat er zicht tijdens de laatste jaarwisseling weer meer ongeregelheden voordeden.

De commissie heeft geconstateerd dat er op veel gebieden niet structureel wordt gewerkt aan lokale of regionale voorbereidingen. Ook blijkt dat er geen goed inzicht is in de cijfers, de werkwijze en de samenwerking tussen de partijen.

Uit de inventarisatie van de commissie blijkt dat de verschillende partijen vaak organisatorisch goed zijn toegerust om tot een goede aanpak van de problemen te komen. Ook blijkt uit onderlinge samenwerking dat de verschillende partijen goed genoeg georganiseerd zijn om multidisciplinair de problemen aan te pakken.

Ondanks de ernst van de problematiek en de noodzaak voor daadkrachtig lokaal en regionaal optreden is het de commissie niet gebleken dat het huidige wettelijk instrumentarium moet worden uitgebreid.

Ook blijkt uit de analyse niet de noodzaak voor een nationale rijksbrede aanpak. De centrale overheid heeft echter op diverse terreinen wel een stimulerende of ondersteunende rol.

De commissie is van mening dat de betrokken partijen zich moeten gaan richten op vroegtijdige lokale en regionale voorbereidingen en een multidisciplinaire aanpak van de problemen. Er moet meer aandacht komen voor de aanpak van de veroorzakers van de ongeregelheden en voor de plekken waar deze plaatsvinden.

Aanbevelingen

In de loop van het onderzoek zijn veel suggesties, voorstellen en plannen bij de commissie neergelegd. Enkele partijen zijn al met de ideeën aan de slag gegaan. Ook hebben sommige regio's al jarenlang ervaring met een effectieve werkwijze, daar waar men in andere regio's nog aan het begin staat van het effectief aanpakken van de ongeregelheden tijdens de jaarwisseling.

De commissie had de keuze om de aanbevelingen op verschillende manieren te rangschikken. Zo had de keuze kunnen vallen op een ordening per partij. Ook had gekozen kunnen worden voor een indeling per probleem (vuurwerk, geweld, alcohol, etc). Een andere mogelijkheid was een indeling tussen lange- en kortetermijnoplossingen. De diversiteit van de problemen maar ook van de mogelijke oplossingen en aanbevelingen, heeft de commissie doen besluiten de negen aanbevelingen niet te rangschikken volgens een bepaalde indeling. Tijdens het onderzoek bleek dat de verschillende partijen telkens dezelfde punten naar voren brachten. En de partijen keken steevast verder dan de eigen problemen. Oftewel: iedereen is er van doordrongen dat de jaarwisseling alleen een écht feest kan worden dankzij meerjarige multidisciplinaire inspanningen.

Aanbeveling 1

Beschouw de jaarwisseling als een grootschalig evenement met ernstige risico's voor de openbare orde

De jaarwisseling kan op onderdelen vergeleken worden met een risicowedstrijd in het betaald voetbal. Overeenkomsten zijn bijvoorbeeld:

- de grotere kans op ordeverstoringen;
- de gelegenheid tussen groepen (en personen) om rekeningen te vereffenen;
- groepen (vandalen) die crimineel verdrag vertonen;
- groepen (vandalen) die de confrontatie zoeken met hulpverleners en politie;
- groepen die risicovol gedrag vertonen zijn vaak stevige gebruikers van drugs en alcohol;
- overlastgevende en/of criminele activiteiten zijn vaak al voorbereid.

De commissie beveelt aan dat op de relevante terreinen de jaarwisseling door de betrokken ketenpartners wordt benaderd als een grootschalig evenement met ernstige risico's voor de openbare orde.

De problematiek van de jaarwisseling overstijgt die van een risicowedstrijd daar waar het de 'plaats van handeling' betreft. De arena van de daders van de ongeregelheden is veel groter en veel onoverzichtelijker en dus minder goed te controleren dan een voetbalstadion.

De commissie vindt dat de burgemeester de aangewezen partij is voor het formuleren van een integrale aanpak met alle betrokken partners.

De commissie beveelt aan dat het lokale bestuur bij het aanpakken van de brandhaarden ('hotspots', zie aanbeveling 2) ook de bewoners, horeca en feestorganisatoren betreft. Hierbij kunnen specifieke lokale werkafspraken worden gemaakt tussen overheid en de horeca, middenstanders, scholen, buurtverenigingen, etc.

Voer een gezamenlijk mediabeleid waarin de een duidelijke boodschap mee wordt gegeven aan de lokale bevolking. Geef duidelijk aan wat de tolerantiegrenzen zijn en reageer zichtbaar op het overschrijden van die tolerantiegrenzen.

De commissie is van mening dat een goede balans moet worden gevonden tussen preventie en een gerichte repressieve aanpak. Hieronder valt het doelmatig inzetten van de in te voeren Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast welke de burgemeester en de Officier van Justitie extra bevoegdheden geeft om in te grijpen bij ernstige overlast.

Burgemeesters krijgen de bevoegdheid een gebieds- of groepsverbod op te leggen. Het gebiedsverbod kan gecombineerd worden met een meldingsplicht.

De Officier van Justitie kan de raddraaier ('hot shot', zie aanbeveling 2) een gedragsaanwijzing opleggen, bijvoorbeeld als het gaat om strafbare feiten die de openbare orde ernstig verstoren of wanneer sprake is van ernstig belastend gedrag van de verdachte jegens personen, of wanneer sprake is van aanhoudende vernielingen. Zo'n gedragswijziging kan een gebiedsverbod, een meldingsplicht, contactverbod zijn, maar ook de aanwijzing zich te doen begeleiden bij hulpverlening ter voorkoming van nieuwe strafbare feiten.

Aanbeveling 2

Breng de 'hotspots' en 'hot shots' in kaart

Zoals uit de analyse en de andere aanbevelingen blijkt, is de jaarwisseling een evenement met vele facetten. Zo verschillen de probleemgebieden en de probleemgroepen per regio, per gemeente en soms zelfs binnen de gemeente. Een dorp waar een traditie van vreugdevuren de laatste paar jaar steeds meer uit hand loopt heeft een andere aanpak nodig dan een stad waar zich problemen met autobranden voordoen. De problematiek binnen de gemeente is anders, de aard van het probleem is anders en vaak zijn ook de daders verschillend.

De commissie acht het van belang dat de betrokken partijen in de verschillende fasen van voorbereiding en afhandeling de voornaamste probleemgebieden en overlastveroorzakers in de gaten te houden. Beleid specifiek gericht op de zogenaamd hotspots en hot shots werkt effectief, zo blijkt uit de ervaringen van diverse gemeenten en politiekorpsen.

Probleemhaarden

Hotspots zijn locaties waar het uit de hand kan lopen daar waar het gaat om geweldsconfrontaties (bijvoorbeeld bij grote vuren), het aanrichten van vernielingen (bijvoorbeeld brandstichting in scholen) en het ontstaan van (gezondheids)risicovolle situaties. Door een beredeneerde inschatting van de kans of waarschijnlijkheid van incidenten, gekoppeld aan de ernst of impact ervan, ontstaat een realistische risicoanalyse. Op basis hiervan kan men beleid formuleren of bijstellen, prioriteiten bepalen, tactieken ontwikkelen en capaciteiten toewijzen.

De commissie beveelt aan om per hotspot kan specifiek beleid gericht op preventie te ontwikkelen en gerichte voorzorgsmaatregelen te treffen. Hiervoor zijn veel mogelijkheden, zoals extra straatverlichting, het verwijderen van straatmeubilair, het legen van verzamelcontainers, het aanbrengen van een zanddek voor gedoogvuren, het tijdig weghalen van afval en vuilnisbakken, het afsluiten van winkelcentra en het instellen van particuliere bewaking.

Belangrijke voorwaarde is dat de maatregelen zo veel mogelijk in overleg met de eigenaren, gebruikers en omwonenden worden genomen. Zo ontstaat er een groter draagvlak.

Een bijzonder voorbeeld wat de commissie ten gehore is gekomen en mogelijk lokaal nader kan worden bekeken, is de mogelijkheid om een school of schoolplein open te stellen als een buurtontmoetingsplaats rond de jaarwisseling.

Ordeverstoorers

Met het inventariseren van hot shots, personen en groepen die als potentiële ordeverstoorers kunnen worden beschouwd, zijn meerdere doelen gemoeid: het geeft een aanleiding en basis om in contact te treden met de omgeving van de betreffende ordeverstoorers (van minderjarigen kunnen dit de ouders zijn). En door in te spelen op de negatieve pers voor de buurt, de mogelijke strafrechtelijke en financiële gevolgen en de gezondheidsrisico's voor kinderen uit de buurt, gebeurt het wellicht dat ouders van minderjarigen maatregelen nemen en buurtbewoners eerder ingrijpen bij dreigende escalatie van geweld en vernielingen. Bovendien stimuleert een dergelijk contact de melding- en aangiftebereidheid. In meerdere gemeenten zijn goede ervaringen opgedaan met het direct aanschrijven van daders die bij vorige jaarwisseling(en) in opspraak zijn geraakt. Een persoonlijke brief, bijvoorbeeld van of namens de burgemeester, met duidelijke tekst over niet getolereerd gedrag en de toezegging dat betrokkene extra in de gaten wordt gehouden is mogelijk nog effectiever wanneer deze in persoon wordt uitgereikt door de wijkagent en, zo mogelijk in aanwezigheid van de ouders, wordt doorgenomen. Hier past wel de kanttekening, dat in veel gevallen de daders meerderjarig zijn en in sommige gevallen de ouders ook onderdeel van het probleem zijn.

De commissie is van mening dat het leggen van contact met de potentiële ordeverstoorers is niet alleen een taak voor de politie, maar ook voor jongerenwerkers en welzijnswerkers. Hierbij is het belangrijk dat er al contact is en dat niet alleen in de aanloop naar de jaarwisseling ineens belangstelling wordt getoond.

Zoals eerder is aangegeven, kan ook worden gekozen voor een meer repressieve aanpak met groepsverboden, gebiedsverboden en/of meldingsplichten.

Aanbeveling 3

Haal de dader uit de anonimiteit

De (veronderstelde) anonimiteit draagt bij aan de bereidheid van potentiële ordeverstoorers om daadwerkelijk over te gaan tot ongeregelheden. Andersom werkt het ook: de zekerheid, maar ook de mogelijkheid dat je identiteit kan worden achterhaald, werpt een drempel op.

De commissie is van mening dat de daders van de ongeregelheden rond de jaarwisseling uit de anonimiteit moeten worden gehaald.

Enkele politiekorpsen in Nederland experimenteren sinds 2007 met surveillance-camera's. Deze minicamera's met beperkte opslagcapaciteit zijn gemonteerd in surveillanceauto's, op motoren en op de helm van fietssurveillanten, bikers. In de regio Drenthe wordt op dit moment in een pilot geëxperimenteerd met het plaatsen van camera's op en in een ambulance. Naar aanleiding van recente incidenten van geweld tegen hulpverleners zijn ook voornemens om in andere regio's te experimenteren met camera's op ambulances.

Voor de toepassing van camera's en videoregistratie bij de jaarwisseling komen de volgende toepassingen in aanmerking:

- vaste camerapunten;
- camera's op surveillance- en hulpverleningsvoertuigen van politie, brandweer en ambulancedienst;
- specifieke videoregistratievoertuigen en mobiele videoteams zoals die in gebruik zijn in sommige politiekorpsen;
- camera's op de kleding of helm van enkele individuele surveillanten en leden van de Mobiele Eenheid, die worden ingezet op probleemlocaties.

De commissie stelt een aantal concrete maatregelen voor om de anonimiteit van daders of potentiële daders op te heffen dan wel te verminderen:

- gebruik mobiele camera's op (en in) de voertuigen van hulpverleners. Dit kan een bijdrage leveren aan het beveiligen van de hulpverlener en kan de dader uit de anonimiteit halen;

- benader personen (en hun ouders) die bij een voorgaande jaarwisseling zijn aangehouden vooraf actief en meld dat zij bekend zijn bij politie en justitie. Zo kun je de kans op recidive verkleinen. Dit kan in de vorm van een persoonlijke brief die overhandigd wordt door de wijkagent;
- maak gebruik van strafrechtelijke sancties. Denk aan een voorwaardelijke straf, met als voorwaarde een meldplicht tijdens de volgende jaarwisseling. Ook een straatverbod of woninggebod (huisarrest) is mogelijk. Een dergelijke sanctie kan een afschrikwekkend effect hebben op vrienden en buurtgenoten. Hierbij is het belangrijk dat aansluiting wordt gezocht bij het lokale bestuur en de reclassering;
- breng de mogelijkheid om misdaad anoniem te melden extra onder de aandacht van de lokale bevolking in dagen voorafgaand aan de jaarwisseling.
- verhaal de schade op de daders. Het verhalen van schade op de daders (zowel strafrechtelijk als civiel rechtelijk) heeft een sterke preventieve werking. Daarnaast maakt het ook duidelijk aan de daders dat zij bekend zijn en dat zij opdraaien voor de gevolgen van de vernielingen.

Aanbeveling 4

Begin tijdig met de voorbereiding en werk cyclisch

De jaarwisseling vraagt structurele bestuurlijke aandacht. De slag om de jaarwisseling win je niet op oudejaarsavond. In grote delen van het land heeft het feest een onvoorspelbaar en soms grimmig karakter. Op diverse plekken zijn ongeregelheden zelfs deel gaan uitmaken van de lokale 'traditie'. De onderzoekers van de Politieacademie omschrijven in hun rapport de problematiek rond de jaarwisseling als 'structureel incidentalisme': 'Het gaat niet om losse incidenten, maar om een opeenstapeling van zich herhalende (en in een ongunstig geval deels self fulfilling) incidenten die alles bij elkaar de openbare orde en rechtsorde zwaar belasten en resulteren in politiek-maatschappelijke zorgen of ophef.' De commissie onderschrijft deze typering. Dit beeld komt overeen met haar eigen inventarisatie.

De commissie is van mening dat een jaarlijks terugkerend en grillig fenomeen als de viering van de jaarwisseling een structurele bestuurlijke benadering vergt. De commissie beveelt daarom aan:

- begin, daar waar rond de jaarwisselingen ongeregelheden worden verwacht, ruimschoots op tijd (enkele maanden van tevoren) met de voorbereidingen;
- breng alle relevante partijen bij elkaar, zodat zij een gezamenlijke aanpak kunnen formuleren;
- treed in overleg met buurtverenigingen, middenstanders, horeca en bewoners;
- zorg voor een goede registratie van relevante gebeurtenissen;
- ruim rond de jaarwisseling voldoende tijd in voor een gemeenschappelijke voorbereiding én een gemeenschappelijke afwikkeling;
- evalueer achteraf het gevoerde beleid volgens een vastgesteld protocol en betrek de uitkomsten bij de voorbereiding van de volgende jaarwisseling.

Waar over de relevante partijen wordt gesproken moet niet alleen worden gedacht aan gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, brandweer en ambulancezorg, maar ook aan jeugdwerkers, reclassering, sportverenigingen, etc. Ook verdient het aandacht dat de noodzakelijke ketenpartners, waaronder de lokale overheid, beschikbaar zijn in de periode voorafgaand aan de jaarwisseling.

Aanbeveling 5

De aanpak is lokaal maatwerk, maar stem regionaal af

De aanpak van overlast rond de jaarwisseling is vooral een lokale aangelegenheid, maar de commissie constateert dat het noodzakelijk is bepaalde aspecten op regionaal niveau te bespreken. Ook constateert de commissie dat er grote verschillen zijn tussen de regio's. In sommige regio's is sprake van intensieve bovenlokale samenwerking; in andere staat regionaal overleg nog in de kinderschoenen.

De commissie vindt een gezamenlijke normstelling op regionaal niveau nodig, bijvoorbeeld bij het optreden tegen vreugdevuren en de wijze van optreden bij geweld tegen hulpverleners. Natuurlijk kan de situatie en dus het beleid, per gemeente verschillen. Het is echter aan te bevelen dat deze verschillen binnen de regio bekend zijn bij alle betrokken partijen.

De commissie stelt zich voor dat de Veiligheidsregio een geschikte partij is om de jaarwisseling in de regio te agenderen, voor te bereiden en te evalueren. Ook de vijfhoek kan hierin een belangrijke rol vervullen

De volgende onderwerpen dienen daarbij aan de orde te komen:

- een regionale analyse van de risico's;
- het inventariseren van de behoefte aan handavingscapaciteit in de regio;
- afspraken over het optreden bij calamiteiten en grootschalige ongeregelheden;
- afspraken over de inzet van reservecapaciteit;
- een regionaal strafrechtelijk draaiboek voor de aanhouding, opsporing en vervolging van ordeverstoorders;
- afspraken over het optreden tegen geweld tegen hulpverleners;
- de registratie van incidenten, schades en andere relevante gebeurtenissen;
- een eenduidig kader voor de evaluatie.

Aanbeveling 6

Geen geweld en agressie tegen hulpverleners!

In diverse regio's leeft het gevoel bij de brandweer dat de agressie en geweld tegen hulpverleners tijdens de jaarwisseling is toegenomen. Dit gevoel is niet altijd goed te staven met concrete cijfers. In deze regio's is grofweg sprake van 5 à 10 incidenten van geweld en agressie tegen brandweermensen. De agressie loopt uiteen van het gooien van stenen en vuurwerk, verbaal geweld tot het bemoeilijken van de hulpverlening. Hierdoor heeft de brandweer zich in diverse gevallen moeten terugtrekken. Uit een inventarisatieronde bij alle politiekorpsen blijkt dat bij alle voorvallen rond de afgelopen jaarwisseling in totaal ruim 40 werknemers met een publieke taak gewond zijn geraakt

De commissie deelt de mening van het kabinet dat agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak onacceptabel is. Werknemers moeten in staat worden gesteld hun taak veilig uit te voeren. De commissie doet een klemmend appel op alle partijen, maar ook op de media, om aan het publiek te blijven communiceren dat agressie en geweld tegen hulpverleners volstrekt onacceptabel is.

De commissie is van mening dat ten aanzien van het geweld tegen hulpverleners er op vier punten extra aandacht moet komen.

- De registratie van het geweld tegen hulpverleners moet worden verbeterd. De commissie is tot de conclusie gekomen, dat het ontbreekt aan een behoorlijk inzicht in de agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak tijdens de jaarwisseling. Bedrijfsprocessensystemen van de politie noch de registratiesystemen van andere partijen geven een goed inzicht in de aantallen (zie ook aanbeveling 7).
- De commissie is verder van mening dat werknemers met een publieke taak zich bewust van moeten zijn dat werken tijdens de jaarwisseling extra veiligheidsrisico's met zich brengt. Werkgevers dienen hiervoor goede instructies mee te geven. Ook het belang van aangifte doen moet worden benadrukt. De mogelijkheid voor de werkgever om aangifte te doen en om anoniem aangifte te doen door domicilie bij de werkgever te kiezen, moeten bekend zijn. Het blijkt, onder andere uit een inventarisatie binnen de ambulancezorg, dat het op naam en woonadres zetten van de aangifte een drempel kan zijn voor de hulpverlener.

- De commissie is van mening dat er meer nadruk moet liggen op het hanteren van een lik-op-stuk beleid. Het vergroten van de pakkans vindt de commissie overigens niet alleen een verantwoordelijkheid van de politie. Ook werkgevers met een publieke taak hebben de verantwoordelijkheid hun mensen te beschermen. Zij kunnen de dader uit de anonimiteit halen, door bijvoorbeeld camera's aan boord van voertuigen te installeren (zie ook aanbeveling 3). Ook kunnen gemeenten camera's plaatsen op hotspots.
- De commissie is van mening dat daders van geweld tegen hulpverleners de volgende jaarwisseling geen deel zouden moeten uitmaken van het feest dat zij het voorgaande jaar verstoord hebben. Een meldingsplicht of straatverbod kan volgens de commissie een effectieve maatregel kunnen zijn.

Aanbeveling 7

Registreer de informatie eenduidig ten behoeve van analyse en evaluatie

De informatie aangeleverd bij de commissie was zeer divers, zowel in aard als in omvang. Vaak was de aanpak van de ongeregeldheden aangepast op de voorgaande ervaringen. Het bleek niet mogelijk om van alle regio's en partijen over vergelijkbare situaties ook goed vergelijkbare informatie te krijgen.

In het land vinden vele goede initiatieven plaats om de jaarwisseling in goede banen te leiden. De commissie is ervan overtuigd dat we - door van elkaar te leren - kunnen toewerken naar een rustige, beheersbare en veilige jaarwisseling in Nederland. In een dergelijk lerende organisatie zijn evaluatie en het delen van kennis belangrijk. En dat kan alleen als ervaringen, incidenten en daders structureel en uniform worden geregistreerd.

De commissie beveelt aan om rondom de jaarwisseling ervaringen en cijfers van incidenten en daders structureel en uniform te registreren. Het blijkt dat binnen de verschillende organisaties net zo veel verschillen bestaan, als tussen de organisaties onderling.

De commissie benadrukt dat:

- Het registreren van cijfers betreffende jaarwisseling geen doel op zich is. Er is geen behoefte aan lijvige pakketten met cijfers;
- Het registreren van de cijfers door elke branche of organisatie de verantwoordelijk van deze branche of organisatie is. Er is geen behoefte aan een landelijk uniform systeem;
- De registratie van gegevens binnen elke organisatie wel eenduidig en uniform zou moeten zijn;
- De verschillende partijen hiervoor een registratie format zouden moeten creëren waarin onder andere aandacht is voor geleden schade, geweld (tegen hulpverleners) daderprofielen, agressie, inzet van personeel en materieel, etc.

Waar de commissie niet pleit voor een landelijk uniform systeem voor registratie van gegevens is het wel noodzakelijk dat op één centraal punt de cijfers en best practices worden verzameld. De commissie is van mening dat het Veiligheidsberaad de aangewezen partij zou zijn om deze taak op zich te nemen.

Aanbeveling 8

Zet in op cultuurverandering tijdens jaarwisseling

De jaarwisseling moet weer een feest worden. Dat is een veel gehoord signaal uit de maatschappij. Daarom is het noodzakelijk dat de overheid de komende jaren inzet op een cultuurverandering, gericht op het stimuleren van een feestelijke en vooral veilige jaarwisseling. Het moet duidelijk zijn dat overlast, agressie en geweld niet acceptabel zijn en kunnen rekenen op een duidelijke afkeuring in woord en daad. Daar is een forse inspanning voor nodig. Er moet een cultuur ontstaan waarin de dader de verliezer en bederver van de feestvreugde is.

De commissie pleit voor een landelijke campagne, met mogelijkheden voor lokale inkleuringen, waarin de gevolgen van agressie en geweld tot uitdrukking komen.

In deze campagne moet aandacht zijn voor:

- de pakkans op geweldsdelicten. Deze is ongeveer 1 op 2 en ligt veel hoger dan voor vermogensdelicten;
- dubbele en snelle strafdreiging bij geweld tegen werknemers met een publieke taak;
- versneld verhalen van de schade op de dader(groepen);
- noodzaak van cultuurveranderingen rond de jaarwisseling. Nadruk kan worden gelegd op het 'herstel' van een feestelijk en veilig evenement;
- consequenties/gevolgen van ongeregeldheden voor de lokale gemeenschap (zie voorbeeld hieronder).

Eén van de gemeenten gaf bijvoorbeeld op posters de totale geleden schade tijdens de jaarwisseling aan, en vermeldde ook de gevolgen. Zo kon de renovatie van het lokale zwembad (dat jaar) niet meer worden betaald.

De jaarwisseling kan gekarakteriseerd worden als een jarenlange traditie, die wordt overgedragen van vader/moeder op zoon/dochter. Dit is mede bepalend voor de snelheid, waarmee de cultuurverandering kan plaatsvinden. Het is een hardnekkige traditie, die niet eenvoudig is om te buigen.

Aanbeveling 9

Vergroot de handhavinginspanningen op vuurwerkoverlast

Afsteektijden vuurwerk

In de media, maar ook in de Tweede Kamer is de discussie ontstaan over de afsteektijden van vuurwerk. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft aan de commissie verzocht om zich uit te spreken over de mogelijkheid en de wenselijkheid van het beperken van de afsteektijden van consumentenvuurwerk.

Op dit moment is het toegestaan om vuurwerk af te steken op 31 december van 10.00 uur 's ochtends tot 1 januari 02.00 's nachts.

Enige overlast op 31 december als gevolg van het afsteken van vuurwerk is onvermijdelijk. De vraag is of het acceptabel is dat de gehele dag (ernstige) overlast wordt veroorzaakt door het af steken van vuurwerk. Het vuurwerk dat overdag op 31 december wordt afgestoken is voornamelijk knalvuurwerk.

De commissie vraagt zich af in hoeverre het afsteken van vuurwerk om 10.00 uur 's ochtends bijdraagt tot de gewenste feestvreugde. Het beperken van de afsteektijden van vuurwerk tot de avonduren van 31 december geeft een helder normerend signaal af dat het niet acceptabel wordt geacht dat een kleine groep ernstige overlast veroorzaakt door overdag onophoudelijk vuurwerk af te steken.

Tegenover de wens om een normerend signaal af te geven staat de praktische haalbaarheid van het beperken van de afsteektijden. De commissie is van mening dat het eventueel beperken van de afsteektijden effectief moet kunnen worden gehandhaafd.

De politie en het Openbaar Ministerie geven aan dat het beperken van de afsteektijden van vuurwerk op 31 december zal leiden tot handhavingproblemen bij de politie. Op 29 en 30 december zijn zij wel in de gelegenheid om zich te richten op het afsteken van vuurwerk, alleen vergt op 31 december de naderende nacht veel van de capaciteit van de politie. Hier is een prioritering noodzakelijk. Het handhaven van nieuwe afsteektijden van vuurwerk heeft als gevolg dat geen prioriteit kan worden gegeven aan het bestrijden van andere ongeregelheden.

De afweging tussen de noodzaak van effectieve handhaving, de wens om normen te stellen en het feest dat de jaarwisseling moet zijn, heeft de commissie doen besluiten niet over te gaan tot advisering van het wijzigen van de afsteektijden van

vuurwerk. De voordelen van het normerende signaal wegen niet op tegen de nadelen die ondervonden zullen worden wanneer de prioriteiten van politie en het Openbaar Ministerie slechts bij het tegengaan van vuurwerk liggen.

De commissie wil wel dat er extra aandacht komt voor de bestrijding van overlast veroorzaakt door vuurwerk op 31 december. Juist bij het ongewijzigd laten van de afsteektijden van vuurwerk moet de overheid extra alert zijn daar waar vuurwerk tot overmatige overlast of zelfs tot vernielingen leidt.

Illegaal vuurwerk

Een belangrijk deel van de openbare orde problemen rond het afsteken van vuurwerk, hebben te maken met het feit dat illegaal vuurwerk eenvoudig in het buitenland te verkrijgen en in te voeren is. Politie en diverse gemeenten dringen aan op een strengere aanpak van de invoer van en handel in illegaal vuurwerk. De commissie adviseert daarom om hiervoor extra recherche- en justitiële capaciteit vrij te maken.

Milieubelasting

De grote hoeveelheden vuurwerk die rond de jaarwisseling worden afgestoken, zijn sterk vervuilend. De commissie geeft daarom ter overweging mee dat het gebruik van vuurwerk ontmoedigd zou moeten worden en dat het principe van 'de vervuiler betaalt' ook mag worden doorgevoerd bij vuurwerk.

In het verleden is door de Tweede Kamer al eens geopperd om belasting op vuurwerk door te voeren om het gebruik van vuurwerk te ontmoedigen, het kabinet heeft dit destijds afgeraden. De voornaamste reden daarvoor was, dat een hoge belasting op legaal vuurwerk om het gebruik van vuurwerk te ontmoedigen tot gevolg zou hebben dat mensen eerder kiezen voor de aanschaf van illegaal vuurwerk.

Het bezwaar tegen de invoering van een milieubelasting op vuurwerk wat tot gevolg kan hebben dat er sneller gekozen wordt voor illegaal vuurwerk is zeer relevant. De commissie is daarom ook van mening dat een milieubelasting samen moet gaan met een intensievere bestrijding van de import en het gebruik van illegaal vuurwerk.

Conclusie

De jaarwisseling is van oudsher het moment waarop met vreugde en uitgelatenheid het afgelopen jaar wordt afgesloten en de komst van een nieuw jaar wordt gevierd. Dat gaat gepaard met vuurwerk, feesten en een goed glas. Deels vindt de feestelijke viering op straat plaats.

Dat moet vooral zo blijven. Maar wat afgelopen moet zijn is de sfeer in veel steden en dorpen, of in delen daarvan, van de extreme overlast, het vandalisme, geweld en de agressie tegen handhavers en hulpverleners. We hebben dat te lang 'gewoon' gevonden. Het wordt tijd om het allemaal weer een beetje normaal te maken.

Dat vraagt om een cultuuromslag, die de overheid niet kan opleggen, maar wel kan stimuleren.

De commissie pleit voor een gerichte communicatiecampagne door het Rijk in samenwerking met gemeenten en regio's, waarin niet alleen potentiële relschoppers maar ook ouders en buurtgenoten worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid.

Nieuw wettelijk instrumentarium om overlast rond Oud en Nieuw aan te pakken is niet nodig. Het heeft ook geen zin om een landelijk plan van aanpak te maken, daarvoor is de situatie per regio, stad en dorp te verschillend.

Wat wel nodig is, is een stevige interdisciplinaire samenwerking voorafgaand aan de jaarwisseling met een regierol voor de gemeente en zoveel mogelijk regionale afstemming in de veiligheidsregio's.

In de aanpak is een concentratie op 'hotspots' en 'hot shots' wenselijk: sommige plekken zijn nu eenmaal kwetsbaar voor ongeregeldheden (scholen, kruispunten, pleinen). Anonimiteit van (potentiële) daders moet zoveel mogelijk worden beperkt, onder andere door de inzet van mobiele camera's op materieel van politie, ambulance en brandweer. Sancties moeten snel en effectief zijn, zowel in fysieke zin (de volgende jaarwisseling van de straat) als financieel (een stevig schadeverhaal).

Na ampel beraad adviseert de commissie niet tot beperking van de huidige vuurwerktijden omdat de handhaving daarvan moeilijk realiseerbaar is en teveel capaciteit kost. De commissie meent dat gerichte aanpak van extreme overlast en illegaal vuurwerk effectiever is.

De commissie is wel voorstander van een 'vervuilerbelasting' op vuurwerk om overdadig gebruik te ontmoedigen.

De aanbevelingen van de commissie geven geen garantie voor een rustige jaarwisseling, maar wel een handreiking om gezamenlijk het tij van geweld en vernieling rond Oud en Nieuw te keren.

Bijlage 1

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
Handelende in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad;
Gelet op artikel 6, eerste lid, van de Kaderwet adviescolleges en artikel 3 van het Vergoedingenbesluit adviescolleges;

Besluit:

Artikel 1

Er is een adviescommissie, hierna te noemen: Commissie overlast jaarwisseling.

Artikel 2

De Commissie overlast jaarwisseling heeft tot taak te adviseren over de aanpak van ongeregelheden, geweld en overlast tijdens de jaarwisseling en in dit kader in ieder geval:

- a. te kijken naar de gebeurtenissen rond de jaarwisseling;
- b. een inventarisatie te maken van ontwikkelde initiatieven ter beteugeling van ongeregelheden, geweld en overlast bij de jaarwisseling en indien relevant bij andere grootschalige wederkerende evenementen;
- c. een vergelijking en analyse van deze initiatieven te maken en
- d. advies uit te brengen omtrent de meest geschikte vormen van aanpak in het bestrijden en voorkomen van ongeregelheden, geweld en overlast tijdens de jaarwisseling en eventueel andere grootschalige wederkerende evenementen.

Artikel 3

De Commissie overlast jaarwisseling bestaat uit de volgende leden:

- de heer mr. TH.C. de Graaf, tevens voorzitter;
- de heer mr. M.C.W.M. van Nimwegen;
- mevrouw dr. I. van der Zande;
- de heer mr. H.P. Van Essen;
- de heer J. van der Tak;
- de heer J.J. Rooijmans M.P.M;
- de heer prof. dr. G.J.N. Bruinsma.

Artikel 4

De leden van de Commissie overlast jaarwisseling ontvangen per vergadering een vergoeding van € 235 voor de leden en € 310 voor de voorzitter.

Artikel 5

1. De Commissie overlast jaarwisseling brengt haar advies uit voor 1 december 2008 aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
2. Na het uitbrengen van het advies is de Commissie overlast jaarwisseling opgeheven.

Artikel 6

De archiefbescheiden van de Commissie overlast jaarwisseling worden na haar opheffing of, zo de omstandigheden daartoe eerder aanleiding geven, zoveel eerder, overgebracht naar het archief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 7

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en vervalt met ingang van 1 april 2009.

Artikel 8

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling instelling Commissie overlast jaarwisseling.

Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

Mevrouw dr. G. ter Horst

Bijlage 2

Commissie overlast jaarwisseling

- De heer mr. Th.C. de Graaf, tevens voorzitter (Burgemeester Nijmegen) ;
- De heer mr. R.T. Bos (Officier van Justitie, Amsterdam);
- De heer prof. dr. G.J.N. Bruinsma (Directeur NSCR en hoogleraar criminologie Universiteit Leiden);
- De heer mr. H.P. van Essen (Hoofdcommissaris van politie Haaglanden);
- De heer mr. M.C.W.M. van Nimwegen (Hoofdofficier van Arrondissementsparket Utrecht);
- De heer J.J. Rooijmans M.P.M (Directeur Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant);
- De heer J. van der Tak (Burgemeester Westland en vertegenwoordiger van de VNG);
- Mevrouw dr. I. van der Zande (Directeur Veiligheidsregio Kennemerland);
- De heer mr. J.G. Bos, adviserend lid (plv. Directeur-generaal Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).

Werkgroep overlast jaarwisseling

- De heer mr. drs. P.W.S. Boer (Ministerie van Justitie)
- De heer mr. drs. J.W. Bruinsma, tevens secretaris van de commissie overlast jaarwisseling (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
- De heer drs. J.J.C. Eversdijk (Openbaar Ministerie, Parket-Generaal)
- De heer M.E. Heerschap (Politie Haaglanden)
- De heer M. Geuzinge (Vereniging Nederlandse Gemeenten)
- Mevrouw drs. W.M.J. Hoogeveen (Ambulancezorg Nederland)
- De heer drs. J.M. Krombeen (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
- De heer Ir. J.W.J.L. Kramer (Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding)
- De heer mr. R.P.L. van Loon (Openbaar Ministerie, Parket-Generaal)

